

NATALIA JANOWIEC

AUTORYTET PAPIEŻA JANA PAWŁA II NA FORUM KRZYŻ – TRADYCJA. LITURGIA. KULTURA. WSTĘP DO ZAGADNIENIA

Wstęp

Pomimo śmierci Jana Pawła II, jego osoba nadal obecna jest w środkach masowego przekazu. Nauczanie Ojca Świętego w dalszym ciągu wzbudza zainteresowanie mediów, które przywołują jego najważniejsze przesłania niosące w sobie treści odnoszące się do problematyki wartości moralnych, etycznych i religijnych.

Jan Paweł II, uważany przez wielu chrześcijan za autorytet, stawał się niejako „tematem” dyskusji odbywających się również w przestrzeni wirtualnej. W momencie upowszechnienia się Internetu wielu użytkowników sieci prezentowało (i nadal prezentuje) własne i cudze zapatrywania dotyczące treści religijnych, społecznych, politycznych i in. prezentowanych w rozmaitych wystąpieniach publicznych i w innych formach komunikacji nie tylko z wiernymi Kościoła Rzymskokatolickiego.

Niniejszy artykuł jest wstępnym omówieniem wizerunku Jana Pawła II jako autorytetu osobowego na przykładzie *Forum Krzyż – Tradycja. Liturgia. Kultura*. Natomiast celem badania (w formie jakościowej analizy elementów dyskursu z wykorzystaniem programu komputerowego Atlas.ti) jest uzyskanie odpowiedzi na pytania dotyczące autorytetu Jana Pawła II wobec tematyki tzw. związków jednopłciowych, aborcji i eutanazji. Ze względu na ograniczone ramy tej publikacji przedstawiono jednak jedynie krótką charakterystykę zagadnienia, które zakwalifikowano jako sprzyjające szerszemu rozpoznaniu i tematowi.

1. Pojęcie autorytetu a Jan Paweł II

„Autorytet” jest terminem wieloznacznie rozumianym i różnorodnie definiowanym. Spośród wielu istniejących definicji pojęcia jedną z najbardziej znanych jest ta ujęta w *Encyklopedii Pedagogicznej* jako oddziaływanie na emocje, sposób myślenia i decyzje ludzi, jako „cecha, w którą jest uposażona istota realna lub idealna w stosunku do określonych osobników, dzięki której uważana jest przez tych ostatnich za obdarzoną w moc wyższą od tej, jaką przypisują samym sobie”¹. Jak zaznacza Jan Franciszek Jacko, autorytet wywodzi się z łacińskich słów *auctoritas*, *auctoritatis* i oznacza przywództwo, odpowiedzialność oraz wpływ na daną osobę, jednostkę bądź instytucję². Michał Drożdż proponuje, aby autorytet rozumieć w kontekście „prawdziwego człowieka” tzn. człowieka żyjącego według zasad moralnych i etycznych³.

Autorytet kształtuje nowy ład społeczny i aksjologiczny. Socjolog Zygmunt Bauman, wskazuje, że autorytet niezależnie od przyjętej definicji odnosi się do wyboru wartości przez innych ludzi i czynników mających wpływ na ich decyzje. Są nimi: mądrość, moralna powaga i doświadczenie⁴. Natomiast Vilfredo Pareto dodaje, że autorytet należy traktować jako wewnętrzną cechę natury ludzkiej niezbędną do tworzenia się społeczności⁵ (w tym przypadku społeczności wiernych Kościoła Rzymskokatolickiego).

Nie przeprowadzając dyskusji na temat pojęcia autorytetu funkcjonującego we współczesnych mediach masowych, jednocześnie przyjęto jego stosowanie w niniejszym artykule stanowiącym wstęp do dalszych (pogłębionych) badań medioznawczych. Ponadto, zrezygnowano z uogólniania wyników badania, traktując je jedynie jako odnoszące się do dyskursów na temat autorytetów, które prowadzone są w ramach forów grupujących osoby określające się jako „Katolicy Tradycji” (o czym będzie mowa w czwartym punkcie tego artykułu).

2. Internet w nauczaniu Jana Pawła II

Jan Paweł II traktował Internet jako doskonałe narzędzie powszechnej ewangelizacji⁶. W *Orędziu na XXIV Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*

MGR NATALIA JANOWIEC, doktorantka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, pracownik Biura Senatorskiego Alicji Zając i mediów katolickich. Zainteresowania naukowe: media, Kościół katolicki, historia, nauki społeczne. Kontakt: natalia.janowiec@onet.pl. ORCID 0000-0002-7374-7450.

1. W. Pomyłko, *Encyklopedia Pedagogiczna*, Warszawa 1993, s. 35.
2. Por. J.F. Jacko, *Typy i funkcje autorytetu w czasach nieufności*. w: *Komunikacja marketingowa w czasach nieufności*, red. G.P. Maj, Radom 2007, s. 19-31.
3. M. Drożdż, *Święty Jan Paweł II – autorytet młodych*, „Studia Socialia Cracoviensia” 8 (2016), nr 1, s. 28.
4. Por. Z. Barman, *Socjologia*, Poznań 1996, s. 125-129.
5. Por. B. Tuziak, *Autorytet jako zjawisko społeczne. Wymiar lokalny*, „Studia Socjologiczne” 197 (2010), nr 2, s. 55.
6. Por. Jan Paweł II, *Misja Kościoła w erze komputerów. Orędzie na XXIV Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu 1990 r.*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/oredzie_ssp_1990.html, dostęp: 04.05.2020.

papież stwierdził, że nowe technologie są częścią zbawczego planu Bożego, dlatego powinny służyć człowiekowi. Podkreślił także, że „wraz z pojawieniem się komputerowych technik telekomunikacji oraz tak zwanych skomputeryzowanych systemów uczestnictwa Kościoła otrzymał nowe środki realizacji swojej misji”⁷. Jan Paweł II przekonywał też, że nowe media otwierają przed człowiekiem możliwości poznania „tradycji i nauczania Kościoła, słów Pisma Świętego, nauczania wielkich mistrzów duchowości, historii i tradycji kościołów lokalnych, zakonów i instytutów świeckich, idei i doświadczeń prekursorów oraz innowatorów, twórców instytucji dających nieustanne świadectwo obecności między nami miłującego Ojca, który ze swego skarbcza wydobywa rzeczy nowe i stare”⁸.

Papież podkreślał, że Internet ma pomagać człowiekowi w pogłębianiu wiary poprzez ułatwianie chrześcijanom uczestnictwa w życiu liturgicznym Kościoła⁹. W *Orędziu na XXXVI Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu* (2002) papież nazwał Internet „nowym forum głoszenia ewangelizacji”, służącym wymianie informacji w ramach różnych wspólnot i ruchów. „Internet jest bez wątpienia nowym «forum» w sensie nadanym temu słowu przez starożytnych Rzymian — jako miejsce otwarte dla szerokiego ogółu obywateli, gdzie podejmowano decyzje dotyczące polityki i interesów oraz wypełniano obowiązki religijne; było to miejsce, w którym toczyło się życie społeczne miasta i gdzie na światło dzienne wychodziły najlepsze i najgorsze strony natury ludzkiej. Forum było zatłoczoną i tętniącą życiem przestrzenią w środku miasta, miejscem, które odzwierciedlało kulturę otaczającego środowiska, a jednocześnie tworzyło własną kulturę. W nie mniejszym stopniu dotyczy to również cyberprzestrzeni, która jest niejako nowym horyzontem otwierającym się przed nami u zarania trzeciego tysiąclecia. Podobnie jak wszystkie nowe horyzonty w minionych epokach, również i ten kryje niebezpieczeństwa i obietnice, a także zapowiedź przygody, tak charakterystycznej dla innych wielkich okresów przemian. Nowy świat cyberprzestrzeni pobudza Kościół do uczestnictwa w tej wspaniałej przygodzie, jaką jest wykorzystanie potencjału nowych technologii w dziele głoszenia Dobrej Nowiny. To w tym wyraża się na progu nowego tysiąclecia istota Chrystusowego polecenia: «Wyplłyn na głębię – *Duc in altum!*» (Łk 5,4)”¹⁰.

Jan Paweł II przestrzegał jednakże przed nieprawidłowym korzystaniem z Internetu. Uważał, że środki społecznego przekazu odgrywają zasadniczą rolę w ukazywaniu prawd i wartości, które umacniają ludzką godność, ale powierzchowne

7. Tamże.

8. Tamże.

9. Por. M. Sokołowski, *Ewangelizacja w cyberprzestrzeni. Kościół katolicki w erze Internetu*, w: *Kompetencje medialne społeczeństwa wiedzy*, red. W. Strykowski, W. Skrzydlewski, Poznań 2004, s. 135-136.

10. D. Kuczwał, *Internet w duszpasterstwie Kościoła katolickiego*, „Perspectiva. Legnickie Studia Teologiczno-Historyczne” 16 (2010), nr 1, s. 76-77.

podejście do Internetu skutkuje uzależnieniem i kultywowaniem patologicznych form zachowań jego odbiorców użytkowników¹¹. Pomimo tego, Papież dostrzegał w Internecie możliwość nawiązania i budowania relacji międzyludzkich. W 1990 roku podkreślił, że „upowszechnienie Internetu może przyczynić się do rozwoju realnego dialogu między odległymi narodami, powszechnego dzielenia się wartościami i aspiracjami, coraz większego wzajemnego poznania i zrozumienia, zacieśnienia więzów braterstwa ponad licznymi podziałami”¹².

3. Fora internetowe: krótka charakterystyka

Fora dyskusyjne są popularną formą grup dyskusyjnych w Internecie. Służą do wymiany informacji i poglądów między osobami o podobnych zainteresowaniach. Agnieszka Łukaszewicz-Olczyk stwierdza, że forum jest gatunkiem tekstu o charakterze funkcjonalnym, służącym wymianie myśli i poglądów pomiędzy użytkownikami¹³. Z kolei Stanisław Dubisz określił forum jako miejsce spotkania grup ludzi podejmujących różne dyskusje tematyczne¹⁴.

Fora dzielą się na publiczne, prywatne oraz wielotematyczne i sprofilowane. Są bogatym źródłem wiedzy i poznania na temat biografii użytkowników, doświadczeń, opinii, celów, wartości i poglądów. Na forach poruszane są tematy związane z życiem społecznym, polityką, religią, kulturą, rozrywką. Treści są dostępne publicznie. Użytkownicy podpisują swoje wypowiedzi wybranymi przez siebie pseudonimami¹⁵.

Fora internetowe charakteryzują m.in.: łatwa rejestracja użytkowników, personalizacja użytkowników, możliwość moderowania dyskusji, zarządzanie zawartością forum, instalacja dodatkowych wtyczek, dostęp do budowy forum (szablony), anonimowość i wolność słowa. Wiadomości tekstowe składają się z kilku lub kilkunastu zdań złożonych. W zależności od poziomu dostępu użytkownika lub konfiguracji forum, opublikowana wiadomość może wymagać zatwierdzenia przez moderatora, zanim stanie się widoczna¹⁶.

---

11. Por. J. Kloch, *Wyłynąć na głębie: stosowanie technologii informatycznych i Internetu w Kościele w myśli Jana Pawła II*, „Studia Elbląskie” 7 (2006), s. 239-245.

12. Jan Paweł II, *Misja Kościoła*.

13. Por. A. Naruszewicz-Duchlińska, *Nowe media, a nowe gatunki-wstępna charakterystyka genologiczna internetowego forum dyskusyjnego*, „Postscriptum Polonistyczne” 14 (2014), nr 2, s. 29.

14. Tamże, s. 27.

15. Tamże, s. 28.

16. Tamże.

4. Forum Krzyż – Tradycja. Liturgia. Kultura: ogólna charakterystyka

Popularnym forum internetowym jest „Forum Krzyż-Tradycja. Liturgia. Kultura”. Tematykę forum wyróżnia zamieszczona grafika: twarz Chrystusa ukrzyżowanego z napisem *Ad Maiorem Dei Gloriam* (Rycina 1.).

Rycina 1. Nagłówek *Forum Krzyż-Tradycja. Liturgia. Kultura*

Źródło: <http://krzyz.nazwa.pl/forum/index.php>, dostęp: 10.07.2020.

Forum liczy 1555 użytkowników i 218219 wiadomości w 6294 wątkach (stan na dzień 28 lipca 2020) Dane statystyczne są zmienne. Aktualność danych z dnia wykazuje tabela *Statystyki* zamieszczona na stronie internetowej forum: <http://krzyz.nazwa.pl/forum/>.

Forum podzielone jest na trzy części, które zawierają różne działy:

I. DISPUTATIO: *Poczekalnia* to dyskusje na temat wiary i liturgii: *Eucharystia w życiu chrześcijan*, *Refleksje z uczestnictwa w Mszy trydenckiej*, *Religijność na świecie*. Rozmowy o polityce i religii zawarto w dziale *Sprawy ogólne: Czy PiS jest partią pravicową?*, *Kościół Nowego Przymierza*, *Polska pod Krzyżem*. Ogłoszenia na temat celebracji liturgicznych, wydarzeń religijnych i ogólnych zamieszczono w działach *Ogłoszenia lokalne* i *Ogłoszenia pozostałe*. Dział *Archiwum* to dyskusje o życiu i działalności polskich biskupów i arcybiskupów.

II. TRADITIO: *Katolicki punkt widzenia* poświęcono dyskusjom o teologii, kulturze i duchowości. *Summorum Pontificum* to liturgia i duszpasterstwo. Zarejestrowani użytkownicy dyskutują na temat obrzędów sakramentalnych, liturgicznych, ich przebiegu, wartości i znaczenia.

III. NOVUS ORDO: *Kościół posoborowy* to bieżące wydarzenia. Dyskusja skupia się na bieżących wydarzeniach i informacjach: *Prawdziwa historia udzielania Komunii św. na rękę*, *Kościół podczas pandemii i po niej*, *Papież Franciszek*, *Objawienia oławskie*, *a Msza Trydencka*, *Ks. Piotr Pawlukiewicz*, *Jan Paweł II świętym* i in.

5. Cel badania

Celem niniejszego (wstępnego) badania jest uzyskanie odpowiedzi na nawiązujące do przedstawionej tematyki pytania: 1) Jak odnoszono się do nauczania Jana Pawła II jako autorytetu religijnego w kwestii tzw. związków jednopłciowych?,

2) Jak oceniano nauczanie Jana Pawła II dotyczące aborcji pod kątem posiadanego przez niego autorytetu wywodzącego się z pełnienia roli nauczycielskiej w Kościele?, 3) Jak przedstawiano stanowisko Jana Pawła II w kwestii eutanazji?, 4) W jaki sposób przedstawiano Jana Pawła II i jego odniesienia do zagadnień politycznych?

6. Wybrane kwestie metodologiczne

Przyjęto, że osiągnięcie celu wyrażonego w poprzednim punkcie będzie możliwe dzięki wykorzystaniu analizy wybranych elementów dyskursu prowadzonego przez użytkowników „Forum Krzyż-Tradycja. Liturgia. Kultura”. Założono przy tym traktowanie dyskursu jako „zdarzenia komunikacyjnego, rodzaju interakcji pomiędzy nadawcą a odbiorcą komunikatu dokonującej się przy udziale języka (...) «ciągu zachowań językowych, których postać zależy od tego, kto mówi, do kogo, w jakiej sytuacji i w jakim celu». W dyskursie medialnym na forum internetowym nadawca i odbiorca w momencie pojawienia się konkretnej wiadomości mają możliwość rozpoczęcia dyskusji i, posługując się słowem i znakami graficznymi (emotikonami), mogą komentować owo zdarzenie, wyrażać swoje opinie i spostrzeżenia¹⁷.

Jakościowa analiza elementów dyskursu obejmować będzie badanie wypowiedzi forumowiczów na poziomie bezpośredniego kontekstu językowego, wyrażanego w pytaniu „Jaką wiedzę/tożsamość konstruuje/ą dany/e tekst/y?”¹⁸. Pod względem metodologicznym wykorzystane będą procedury badawcze typowe dla analizy treści (ze wszystkimi jej etapami), przy użyciu programu komputerowego Atlas.ti. Stosując to oprogramowanie, wyodrębniono odpowiednie kategorie tematyczne, które następnie zestawiono zgodnie z występującymi¹⁹.

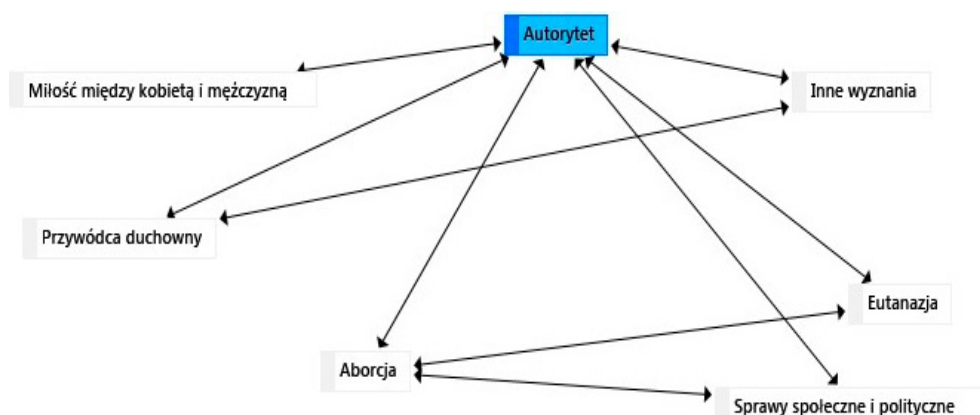
7. Jan Paweł II autorytet forum

W oparciu o przeprowadzoną analizę dyskursu otrzymano wyniki, które przedstawiono za pomocą Ryciny 2. Wykorzystano w tym celu możliwości techniczne programu Atlas.ti.

17. S. Grabias, *Język w zachowaniach społecznych*, Lublin 2003, s. 23; M. Pachowicz, *Słowo w komentarzach internautów Uwagi o (nie) oficjalnym dyskursie medialnym*, w: *Słowo we współczesnych dyskursach*, red. K. Jachimowska, B. Kudra, Łódź 2014, s. 99.

18. V. Kopińska, *Krytyczna analiza dyskursu – podstawowe założenia, implikacje, zastosowanie*, „Rocznik Andragogiczny” 23 (2016), s. 311-334.

19. Por. M. Lisowska-Magdziarz, *Analiza tekstu w dyskursie medialnym*, Kraków 2006.

Rycina 2. Wyniki analizy elementów dyskursu

Źródło: Badania własne.

Autorytet papieża jako przywódcy duchowego poruszano w dyskusjach o wierze. Użytkownicy forum analizowali elementy charakteryzujące wiarę chrześcijańską w tym zakresie: Jan Gabriel Perboyre (10 marca 2011) „Jan Paweł II: Jezus Chrystus jest tą zasadniczą drogą Kościoła. On sam jest naszą drogą «do domu Ojca» (por. J 14,1 nn.). Jest też drogą do każdego człowieka. Na tej drodze, która prowadzi od Chrystusa do człowieka, na tej drodze, na której Chrystus «jednoczy się z każdym człowiekiem»”. Fidelis (17 maja 2009): „Zdaniem Jana Pawła II każdy człowiek stał się dzieckiem bożym”. Anna M (11 marca 2016): „Kościół otrzymał Eucharystię od Chrystusa, swojego Pana, nie jako jeden z wielu cennych darów, ale jako dar największy, ponieważ jest to dar z samego siebie, z własnej osoby w jej świętym człowieczeństwie, jak też dar Jego dzieła zbawienia” (Jan Paweł II, Encyklika „Ecclesia de Eucharistia”, 11)²⁰. (Zachowano pisownię oryginalną – N.J.).

Papież znajduje się także w centrum dyskusji poświęconej normom cechującym moralność obywatelską i społeczną: Kaes (15 czerwca 2010): „Fundamentem ładu społecznego jest moralność. Lekceważenie spraw moralnych jest początkiem upadku państwa i każdej innej wspólnoty, od rodziny począwszy. Wspólnota, która godzi się na zabijanie kilkuset dzieci każdego roku, niszczy samą siebie. Jan Paweł II ujął to w słowach: Naród który zabija własne dzieci, jest narodem bez przyszłości”. Rysio (8 grudnia 2014): „zachowajmy jedność – my Polacy, tak jak nauczał św. Jan-Paweł II”. Matthaesus (13 lutego 2010): „W swoim przemówieniu na konwencji kandydat podkreślił, że «drogowskazem polskiej polityki praw człowieka powinno

20. <http://krzyz.nazwa.pl/forum/index.php>, dostęp: 10.07.2020.

być moralne i intelektualne dziedzictwo, które zostawił nam Jan Paweł II»²¹. (Zachowano pisownię oryginalną – N.J.).

Problematyka moralna dotycząca ludzkiego życia dostarczała wielu dylematów. Kościół Katolicki zawsze stał na straży ludzkiego życia i godności. Autorytet papieża jako obrońcy życia poczętego obecny był w dyskusjach na temat aborcji i eutanazji. Użytkownicy podejmowali próbę oceny zachowań papieża wobec powyższych zjawisk: Kaes (28 lipca 2011): „Jan Paweł II mówił: «Miarą cywilizacji – miarą uniwersalną, ponadczasową, obejmującą wszystkie kultury – jest jej stosunek do życia. Cywilizacja, która odrzuca bezbronnych, zasługuje na miano barbarzyńskiej. Choćby nawet miała wielkie osiągnięcia gospodarcze, techniczne, artystyczne oraz naukowe (...) Naród, który zabija własne dzieci, jest narodem bez przyszłości. Wierście, że nie było mi łatwo to powiedzieć. Nie było mi łatwo powiedzieć to z myślą o moim narodzie, bo ja pragnę dla niego wspaniałej przyszłości. Potrzebna jest więc powszechna mobilizacja sumień i wspólny wysiłek etyczny, aby wprowadzić w czyn wielką strategię obrony życia. Dzisiaj świat stał się areną bitwy o życie. Trwa walka między cywilizacją życia a cywilizacją śmierci». Jan Paweł II, ten wybitny myśliciel i autorytet moralny współczesnego świata nie znalazł innego kamienia węgielnego dla cywilizacyjnego postępu ludzkości, niż stosunek do życia”. Kaes (7 kwietnia 2009): „Czy śmierć mózgowa jest tu wystarczającym kryterium? Jan Paweł II tego nie wyklucza, domaga się jednak by była moralna pewność, że «nastąpiło pełne i nieodwracalne ustanie wszelkiej działalności mózgowej»²². (Zachowano pisownię oryginalną – N.J.).

Kwestie etyki i moralności poruszano w dyskusjach na temat postawy katolików wobec spraw społeczno-politycznych: Zenon S (11 maja 2009): „Ta wspólna przestrzeń duchowa jest ważniejsza od wielu barier wyznaniowych, które wciąż nas oddzielają [Jan Paweł II, słowa do Przewodniczącego Światowej Federacji Luterkańskiej z 9 grudnia 1999]. Józef (3 września 2009): „Papież Jan Paweł II apelował o pokój Żydów z narodem palestyńskim jak i na całym Bliskim Wschodzie w związku z planowaną inwazją USA na Irak”. Krusejder (11 kwietnia 2010): „Jeżeli dobrze skorzystamy z wolności, prawda przyniesie nam wyzwolenie... Natomiast człowiek - jak naucza Ojciec Święty Jan Paweł II - nie może pozwolić, żeby prawda została wydarta pod pozorem niczym nieograniczonej wolności, nie można zagubić w sobie krzyku sumienia, jako głosu Prawdy, która go przerasta, ale która jednocześnie czyni go człowiekiem i stanowi o jego człowieczeństwie”. Filip S (8 czerwca 2017): „Święty Jan Paweł II na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ w 1995 r. podkreślał, iż «należy ukazać zasadniczą różnicę, jaka istnieje między szaleńczym nacjonalizmem, głoszącym pogardę dla innych narodów i kultur, a patriotyzmem, który jest godziwą miłością do własnej ojczyzny. Prawdziwy patriota nie zabiega nigdy

21. Tamże.

22. Tamże.

o dobro własnego narodu kosztem innych. To bowiem przyniosłoby ostatecznie szkody także jego własnemu krajowi, prowadząc do negatywnych konsekwencji zarówno dla napastnika, jak i dla ofiary. Nacjonalizm, zwłaszcza w swoich bardziej radykalnych postaciach, stanowi antytezę prawdziwego patriotyzmu i dlatego dziś nie możemy dopuścić, aby skrajny nacjonalizm rodził nowe formy totalitarnych aberracji. To zadanie pozostaje oczywiście w mocy także wówczas, gdy fundament nacjonalizmu jest zasada religijna, jak się to niestety dzieje w przypadku pewnych form tak zwanego ‘fundamentalizmu’. Na tym teologiczna, filozoficzna oraz historyczna argumentacja się kończy»²³. (Zachowano pisownię oryginalną – N.J.).

Tematyka dotycząca miłości cielesnej pomiędzy kobietą i mężczyzną wyrażała się w dyskusjach forumowiczów m.in. poprzez akcentowanie wypowiedzi Jana Pawła II w zestawieniu z tekstami Pisma Świętego. Anna M (8 marca 2019): „Jan Paweł II w encyklice *Dives in misericordia*, opierając się na tekstach biblijnych, pokazuje fundamentalny związek łączący sprawiedliwość z miłością: Miłość niejako warunkuje sprawiedliwość, a sprawiedliwość ostatecznie służy miłości. Ów prymat, pierwszeństwo miłości w stosunku do sprawiedliwości (co jest rysem znamionym całego Objawienia), ujawnia się właśnie poprzez miłosierdzie. Było to do tego stopnia oczywiste dla Psalmistów i Proroków, że sam termin sprawiedliwość oznacza u nich zbawienie dokonane przez Boga i Jego miłosierdzie”²⁴. X. Tomoko z Toruńca (13 stycznia 2010): „Jak nie grzeszyć myślą? Szerzej o tych słowach rozprawia nasz papież Jan Paweł II w katechezach poświęconych miłości i cielesności – «Mężczyzną i niewiastą stworzył ich» – Jeśli się nie myślę, to w rozdziale: «Chrystus odwołuje się do serca»”²⁵.

8. Wnioski

Wizerunek Jana Pawła II obecny był na „Forum Krzyż – Tradycja. Liturgia. Kultura”. Użytkownicy chętnie odwoływali się do papieskiego nauczania. W słowach i postawie Jana Pawła II starali się znaleźć odpowiedź na nurtujące pytania: Czy Kościół toleruje związki jednopłciowe?, Czy papież broni kobiet po aborcji?, Czy eutanazja jest grzechem śmiertelnym?, W jaki sposób Jan Paweł II odnosił się do zagadnień politycznych?

W latach 2009-2019 na wspomnianym forum użytkownicy podejmowali tematykę o ludzkim życiu, polityce, duchowości i relacjach międzyludzkich. Powołując się na słowa i myśli papieża, starano się zapoznać z podstawowymi wartościami moralnymi i etycznymi. Dyskutowano o przestrzeganiu zasad neutralności w sprawach ideologii, życia politycznego i religii.

23. Tamże.

24. Tamże.

25. Tamże.

Zakończenie

Osobowość Jana Pawła II znacząco wpłynęła na XXI wiek. Papież pełnił funkcję strażnika wielkich ideałów: mądrości, prawdy, wolności, wiarygodności, braterstwa, pokoju, solidarności, pokory, męstwa, cierpliwości. Jan Paweł II był osobą budzącą zaufanie, mającą wpływ na zachowanie i myślenie innych ludzi. Według sondażu CBOS z 2018 roku dla 92 % Polaków Jan Paweł II był wzorem postępowania, 72 % Polaków zadeklarowało znajomość papieskiego nauczania, 69 % badanych stwierdziło, że kieruje się postawą papieża w życiu codziennym. Jan Paweł II pozostał autorytetem moralnym dla 99 % osób wierzących i postępujących zgodnie z nauczaniem Kościoła²⁶.

Istnieje mnogość wzorców osobowych w dzisiejszym świecie. Są nimi politycy, sportowcy, celebryci, borykający się z niestabilnością różnych poglądów etycznych i moralnych. Autorytet Jana Pawła II jest ich przeciwieństwem. Wnosi bogatą wiedzę i doświadczenie oraz przyczynia się do rozwoju myśli człowieka (również jako wzór do naśladowania).

Bibliografia

Bauman Z., *Socjologia*, Poznań 1996.

CBOS, *Pamięć o Janie Pawle II ciągle żywa*, https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2018/K_135_18.PDF, dostęp: 12.05.2020.

Grabias S., *Język w zachowaniach społecznych*, Lublin 2003.

Jan Paweł II, *Misja Kościoła w erze komputerów. Orędzie na XXIV Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu 1990 r.*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/oredzie_ssp_1990.html, dostęp: 04.05.2020.

Kloch J., *Wyplłynąć na głębię: stosowanie technologii informatycznych i Internetu w Kościele w myśli Jana Pawła II*, „*Studia Elbląskie*” 7 (2006), s. 239-245.

Kopińska V., *Krytyczna analiza dyskursu – podstawowe założenia, implikacje, zastosowanie*, „*Rocznik Andragogiczny*” 23 (2016), s. 311-334.

Kuczwał D., *Internet w duszpasterstwie Kościoła katolickiego*, „*Perspectiva. Legnickie Studia Teologiczno-Historyczne*” 16 (2010), nr 1, s. 70-95.

Lisowska-Magdziarz M., *Analiza tekstu w dyskursie medialnym*, Kraków 2006.

Naruszewicz-Duchlińska A., *Internetowe grupy dyskusyjne. Analiza językowa i charakterystyka gatunku*, Olsztyn 2011.

Naruszewicz-Duchlińska A., *Nowe media, a nowe gatunki-wstępna charakterystyka genologiczna internetowego forum dyskusyjnego*, „*Postscriptum Polonistyczne*” 14 (2014), nr 2, s. 27-38.

26. Por. CBOS, *Pamięć o Janie Pawle II ciągle żywa*, https://cbos.pl/SPISKOM.POL/2018/K_135_18.PDF, dostęp: 12.05.2020.

- Pachowicz M., *Słowo w komentarzach internautów Uwagi o (nie) oficjalnym dyskursie medialnym*, w: *Słowo we współczesnych dyskursach*, red. K. Jachimowska, B. Kudra, Łódź 2014, s. 93-103.
- Pomyłko W., *Encyklopedia Pedagogiczna*, Warszawa 1993.
- Sokołowski M., *Ewangelizacja w cyberprzestrzeni. Kościół katolicki w erze Internetu*, w: *Kompetencje medialne społeczeństwa wiedzy*, red. W. Strykowski, W. Skrzydlewski, Poznań 2004 s. 135-136.
- Tuziak B., *Autorytet jako zjawisko społeczne. Wymiar lokalny*, „*Studia Socjologiczne*” 197 (2010), nr 2, s. 53-88.

Streszczenie

Nauczanie Jana Pawła II obecne jest w wielu mediach masowych przywołujących treści przez niego sygnowane. Jego osoba, traktowana przez wielu chrześcijan jako autorytet, pojawiała się w dyskursie mediów internetowych takich jak np. fora o tematyce katolickiej. Jednym z nich jest polskie *Forum Krzyż-Tradycja. Liturgia. Kultura*.

W artykule tym przedstawiono wyniki wybranych treści odnoszących się do kwestii eutanazji, aborcji i relacji społecznych. Wspomniane badanie wykonano za pomocą jakościowej analizy zawartości odnoszących się bezpośrednio do podejmowanych przez uczestników przywoływanego forum.

Słowa kluczowe: Jan Paweł II, autorytet, forum, Internet

THE AUTHORITY OF POPE JOHN PAUL II AT FORUM CROSS – TRADITION. LITURGY. CULTURE. INTRODUCTION TO THE ISSUE

Summary

The teachings of John Paul II are present in many mass media which refer to the content signed by him. His person, treated by many Christians as an authority, appeared in the discourse of Internet media such as, for example, Catholic forums. One of them is Polish Forum Cross – Tradition. Liturgy. Culture. This article presents the results of selected content relating to euthanasia, abortion and social relations. The aforementioned study was performed by means of a qualitative analysis of the content directly related to that undertaken by the participants of the mentioned forum.

Key words: John Paul II, authority, forum, Internet